PSİKOTROP İLAÇLAR

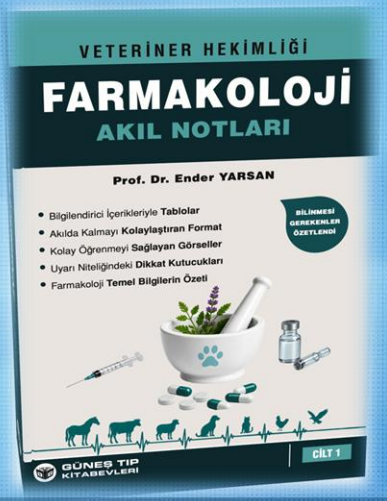

Prof.Dr. Ender YARSAN

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Psikotrop İlaçlar

- Davranış ve psişik bozukluklarda etkili
- Bazıları hayvanlarda da kullanılır
  - Uyarıcı
  - Baskılayıcı
  - Saptırıcı etki yapanlar
- Baskılayıcılar
  - Uyku ilaçları
  - **Nöroleptikler**
  - **Tranklizanlar**

Nöroleptikler

Sınıflandırma

- Fenotiyazin ve benzerleri
- Butirofenonlar
- Diğerleri

Fenotiyazin ve benzerleri

- Dimetilaminopropil fenotiyazinler
- Piperazin fenotiyazinler
- Piperidin fenotiyazinler
- Tiyoksanten türevleri

Nöroleptikler

Klorpromazin

- Farmakokinetik
  - Dİ ve Kİ uygulanır
  - %95-98'i plazma proteinlerine
  - **Kahve ve çay** çöktürücü etki oluşturur
- Etkileri
  - Yatıştırıcı; nöroleptik etkiler
- MSS'nde iskelet kas tonusunu azaltırİstenmeyen etkileri
  - Katekolaminlerin kalbe etkilerini değiştirir
- İlaç etkileşmeleri
  - Adrenalinle bir arada kullanılamaz
- Atlarda kullanılmamalı
- Kullanılması
  - Premedikasyon, tutma, yeni çevreye alışma, deri hastalıkları, kusma,

Nöroleptikler

- **Asepromazin**
  - En etkili olanlardan
- **Promazin**
  - Atlar ilaca iyi tahammül eder

- **Propiopramazin**
- **Trimeprazin**
- **Perfenazin**

Nöroleptikler

Butirofenonlar

- Kan basıncını daha az düşürür
- Haloperidol, droperidol, benzperidol, azaperon
- Genellikle dopaminerjik reseptörlere etkirler

Droperidol

- En kısa etkili butirofenon
- Fentanil ile nörolept analjezide
- Kusma kesici etkisi yüksek

Nöroleptikler

Haloperidol

- İnsanda psikotik bozukluklarda en çok ...

Azaperon

- Oldukça güvenli, kısa etki süreli

Diğer nöroleptikler

- Pimozid, klozapem, sulpirid

Genel istenmeyen etkileri

- Ekstrapiramidal
  - Akut distonik tepkimeler
  - Parkinsonizm
  - Akatasia
- Hormonal

Tranklizan ilaçlar

- **Sınıflandırma**
  - Benzodiazepinler, propandiol ve difenimetan türevleri, azapironlar, rauwolfia alkaloidleri

Benzodiazepinler

Özellikleri

- Çok kısa, kısa, orta ve uzun etkililer

Farmakokinetik

- Ağızdan ve parenteral
- Metaboliti; demetildiazepam

Bağımlılık

- 10 hafta ve daha uzun kullanım

Tranklizan ilaçlar

- **Diazepam**
  - **Farmakokinetik**
    - Sindirim kanalından hızlı emilir
    - Biyoyararlanım %75
    - Plazma proteinlerine yüksek oranda
  - **Etkileri**
    - Tranklizan, yatıştırıcı, kas gevşetici, çırpınma önleyici
  - **Kullanılması**
    - Veteriner hekimlikte;
      - Preanestezik, kas gevşetici, çırpınma önleyici, iştah açıcı,...
    - Kedilerde kullanılamaz
    - Vahşi hayvanlarda ketaminle birlikte

Tranklizan ilaçlar

- **Klordiazepoksit**
  - Teratojenik etkili
  - Vahşi hayvanlar, domuzlarda
- **Midazolam**
  - Kİ, hızlı ve yüksek emilim
  - Ağızdan da uygulanır
  - İlk geçiş etkisi; %30-70 biyoyararlanım
- **Okzazepam**
- **Flumazenil**

Tranklizan ilaçlar

Propandiol türevleri

- **Meprobamat**
  - Plazma proteinlerine çok az bağlanır
  - Tranklizan, yatıştırıcı, uyku doğurucu, kas gevşetici

Azapironlar

Rauwolfia alkaloidleri

- Rezerpin,
- Metoserpat
  - Kanatlılarda içme suyuna katılarak

Sağlıklı Hayvan - Sağlıklı Gıda - Sağlıklı Toplum

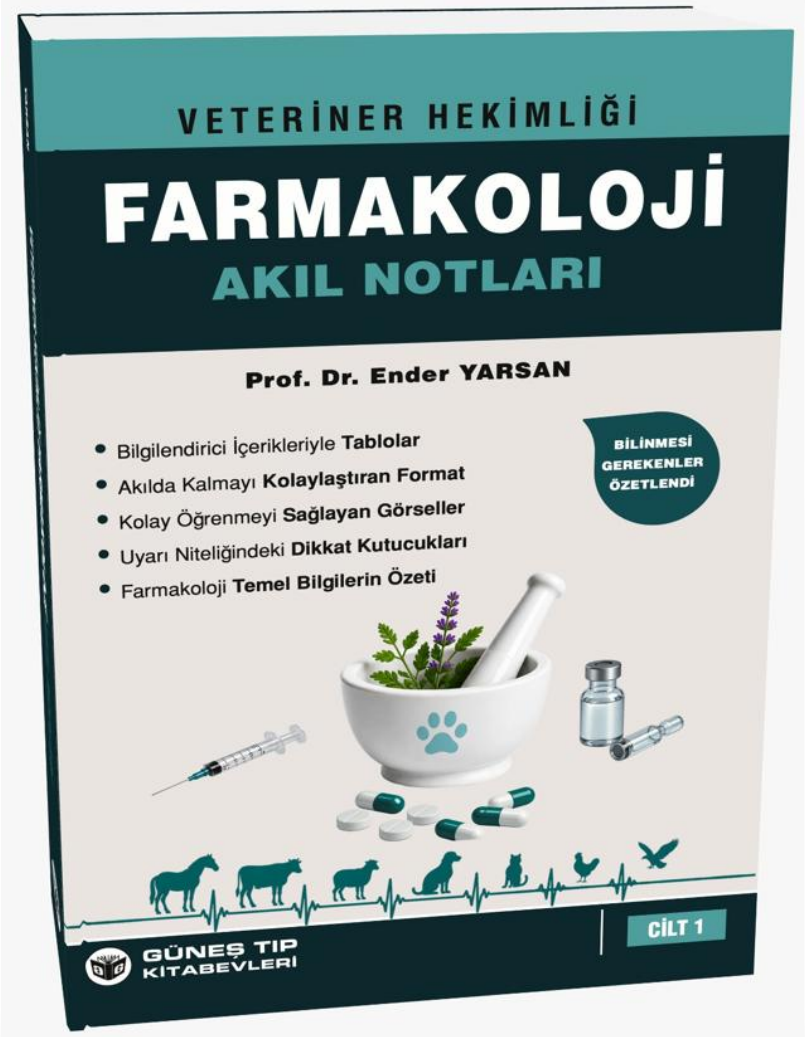

YARSAN

Prof.Dr. Ender YARSAN

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Farmakoloji ve Toksikoloji Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi